

Становище

от професор дфн Валери Стоилов Стефанов,

член на научно жури за оценка на дисертационен труд на тема
**„Многогласие на лирическият аз в поезията на
Йосиф Бродски“,**
представен от Бойко Панов Ламбовски,
за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по
професионално направление 2.1 филология, докторска програма „Руска
литература“

Дисертационният труд на Бойко Ламбовски е обсъден и предложен за защита на разширен съвет на Катедрата по славистика в Югозападния университет „Неофит Рилски“. Заседанието е проведено на 9.11.2021 г. Обсъждането е съобразено с всички нормативни изисквания. Рецензентите са оценили положително труда, направени са конкретни забележки и предложения. Катедрата единодушно е гласувала да бъде открита процедура за защита.

Представеният труд се състои от увод, две глави и заключение. Приложена е обстойна библиография по темата. Обемът на работата е 148 страници.

Фокусът на предложения труд е насочен към „проблема за многогласието“ в поезията на Йосиф Бродски. Докторантът е напълно наясно с терминологичната рехавост на понятието „многогласие“ и се старае на всяка цена да го уясни и уплътни. В увода то е определено като „фактор за въздействената мощ на стихотворенията“, като диференциращ признак („отличителен белег сред поетиките на други майстори“) и като „семантичен ключ“, с който следва да се отключи входът към спецификата на посланията.

Ламбовски мисли поезията като място на синтез, където си дават среща личностните характеристики, драмите на историческото време, екзистенциалните апории, мощта на езика като способност да гради и трансгресира реалности... Той очертава многогласието като принципно присъщо на поезията, като словесен форум, където се играе с позиции, тоналности, гласове, маски... Стихотворната творба е способна да поеме, усили и „разнесе“ различни гласове – индивидуални и колективни, да ги въведе във всевъзможни отношения. Чрез гласа на поета проговарят многото гласове на света – места на любов и омраза, хоризонти на надеждата и ями на отчаянието, сили на съпротивата и тъги по неизвестното, агонии, патетични призови и просторечия...

Онова, което прави Бродски обект на специално внимание, е, че многогласието при него е „по-пъстро“, биографично и битийно мотивирано, белег на поетиката му, зададен от пневматичната мощ на самия език. Сложното съчетание на гласовете в поезията на Бродски е съотнесено и спрямо аналитичния потенциал на интертекстуалната теория. Авторът изследва начините, по които биват притеглени, преобърнати и озвучени гласове от различни автори, епохи и култури, жест, така характерен за Бродски.

Двете глави на работата са замислени като възможност да се разкрие една значима система от опозиции с екзистенциален залог и със специфичен поетологичен профил. Обобщено казано – Ламбовски иска да покаже как универсалиите и реалиите работят в напрегнати семантични режими, за да създадат текстовата вселена на Бродски.

Първата част е озаглавена „Гласове на любовта“. Доколкото любовта не е термин, а сложен екзистенциал, очакването е чрез нея да се открият онези нюанси, които представят различните „гласове“

едновременно като универсални, но и като съдбовно значими личностни прецеденти. Перипетиите на любовното чувство са изследвани в дисертацията именно откъм оксиморонната „всеобща уникалност“. „Музата Басманова“ (но и не само тя) дава възможност на Бродски да улови и открие динамиката на чувствата, да изгради разнообразни речеви позиции и роли, да влиза в пространни диалози с литературната класика и с наложените клишета за любовта, страстта, страданието. Докторантът умело изследва тези пулсации при Бродски в широкия им диапазон от сантименталния топос на „разбитото сърце“ през иронията до бесовете на промискуитета и епатажа на цинизма. Той показва, че любовта не е просто чувството на един човек към друг човек, а е уникална естетическа и философска „улада“, която благодарение на таланта си е изпитал неговият герой – поетът Йосиф Бродски.

Втората част е озаглавена „Гласове на самотата“. Това вече е Бродски, „заснет“ предимно чрез втория му период, тогава когато пространството му връща свободата, но времето не го освобождава от тъгата и самотата. Прочитът на екзистенциалния залог отново е водещ – става дума за принципната „обездомашненост“ на човека, за невъзможността да се чувстваш като свой в един свят, лишен от сантименти, от емоционална плътност. Реваншът „над съветската система“ има своята висока цена и в нея се включва отдалечаването на родината, детството, родителите, приятелите... Поетическите гласове отново се умножават и намесват, за да изразят целия драматизъм на ситуацията, дългата жажда по убягващата автентичност на нещата и западащата мощ на преживяванията. Глъхнещият глас, гласът на викащия в пустиня, гласът „от кутията на политическото време“...,

които докторантът внимателно изследва, са все ипостазии на тази тревожност, извираща от едно неакордирано битие. И тъкмо когато светът започва да се акордира в последните няколко години на поета, някой срязва края и всичко свършва. За да ни остави само гласа, фиксиран като текст, „гласовете“, конфигурирани от благословената многозначност на поетическото слово.

Намирам за много точни наблюденията и обобщенията на Ламбовски за дисидентството на Бродски, за спецификата на неговото инакомислие, за природата на естетическата свобода, достъп до която имат само истински разкрепостените духове, вечните анархистични бардове на промяната и надеждата.

Бих препоръчал работата да се изчисти от някои „поетизми“, особено когато конкретната аналитична работа налага да се борави с точен израз и с терминологична коректност.

Авторефератът ясно и синтетично представя обсъжданата проблематика, композицията и изводите, направени в дисертационния труд. По темата на дисертацията има достатъчно публикации.

Заклучение

Дисертационният труд, представен от докторанта Ламбовски, озаглавен „Многогласие на лирическият Аз в поезията на Йосиф Бродски“, притежава безспорни научни достойнства. Той умело проблематизира творчеството на големия руски поет и основавайки се на богатата критическа литература по въпроса, прави редица приносни наблюдения и обобщения.

Цялостната ми оценка за дисертационния труд е положителна. Смятам, че кандидатът се е справил успешно с поставената задача.

Давам своя *положителен вот* за присъждането на научната и образователна степен „доктор“ на Бойко Панов Ламбовски.

София

18.12. 2021 г.

Член на журито:

проф. дфн Валери Стефанов